

НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У ЗВО

Вступ до закладу вищої освіти для колишніх школярів є певним шагом до дорослого життя, на якому зустрічаються різні проблеми, що пов'язані з недостатньою психологічною готовністю до нових умов навчання. Пошук шляхів успішної адаптації до змінених соціальних умов та нової діяльності є нагальною проблемою для кожного, хто переступив поріг закладу вищої освіти.

Актуальність теми зумовлена необхідністю розробки і впровадження у виховний процес закладів вищої освіти змістовних та новітніх технологій, що дозволяють більш активно і цілеспрямовано впливати на ефективність адаптації студентів першого року навчання.

Перші кроки вчорашнього школяра на тернистій стежці вищої школи вимагають від нього не тільки старання та загальної підготовки, але й значних якісних змін. Той, хто не готовий до них, нерідко втрачає навіть бажання здобувати вищу освіту. Саме на цьому етапі починається процес адаптації студента-першокурсника до навчання у вищому навчальному закладі.

Поняття адаптації можна розглядати як процес пристосування індивіда до нових умов, входження до нового соціального середовища, засвоєння норм такого середовища та вироблення нової моделі поведінки. Здатність активного пристосування особистості до умов середовища як фізичного, так і соціального, визначається як адаптивність – не адаптивність та відображає відповідність між метою та результатами яких досягнуто у процесі виконання певного виду діяльності [1].

Адаптаційний процес потребує педагогічного забезпечення, а саме визначення соціально-педагогічних умов, які забезпечують ефективність процесу адаптації студентів-першокурсників у структурі педагогічної освіти: наявність сприятливого педагогічного середовища; реалізація різних напрямів соціально-виховної роботи з студентами; впровадження відповідних організаційно-педагогічних умов [2].

Одним з основних завдань у роботі з першокурсниками є організація та керівництво самостійною навчальною роботою студентів, розробка і запровадження шляхів її раціоналізації та

оптимізації, що має позитивно вплинути на психологічне формування особистості студента.

У закладі вищої освіти значно збільшується обсяг самостійної навчальної роботи (конспектування літератури, складання тез, написання рефератів тощо), з'являються нові форми організації навчання (лекції, семінарські, практичні та лабораторні заняття, колоквиуми тощо). Завданням викладача в адаптаційний період першокурсників є надання їм допомоги у самовизначенні за соціальними цінностями, а не за тимчасовими результатами діяльності; вчити цілеспрямованості; включати кожного студента у співтворчість; допомагати в організації самостійної роботи та входженні в студентське середовище. Успішність адаптації залежить також від стану здоров'я і розвитку волі студента. Якщо є проблеми, то такі студенти вимагають особливої уваги та допомоги.

Цілеспрямований вплив на особистість студента-першокурсника з метою його успішної психологічної адаптації в умовах закладу вищої освіти має відбуватись з урахуванням найвпливовіших чинників, передбачати оцінку досягнутих результатів та на їх основі здійснювати відповідні коригуючі дії. Результатом такого підходу має стати самореалізація студента, прояв його соціальної активності, самостійності, ініціативності.

Таким чином, основною соціально-психологічною проблемою, що виникає у студентів-першокурсників, є комплексна проблема пристосування до нових умов життя та навчання в усій сукупності їх проявів. Психологічна адаптація першокурсників має специфічні особливості й обумовлена пристосуванням студентів до умов вищої школи, у процесі якого у студентів формуються взаємні відносини, покликання до обраної професії, колективний і особистий режим праці й побуту. З проблемою адаптації студентів пов'язано багато проблем вищої школи, і від успішного її вирішення залежать результати роботи професорсько-викладацького колективу зі збереження контингенту, підвищення якості знань і активності студентів.

Список джерел інформації

1. Бохонкова Ю. О. Соціально-психологічна адаптація першокурсників до умов вищих навчальних закладів : монографія / Ю. О. Бохонкова. – Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2016. – 199 с.
2. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого закладу освіти : навч. посібник / Г. П. Левківська, В. Є. Сорочинська, В. С. Штифурак. – Київ : Либідь, 2017. – 128 с.